

Protokoll

Leidandmed	EAA.2801.1.8
Kaader	33,34,35
Daatum	17.01.1890
Protokoll number	
Protokoll teema	9. Sõim ja vägivald
Märkused	

Kohtumehed			
Eesnimi	Perekonnanimi	Täisnimi	Roll
A.	Tehwand		Kohtumees
J.	Hunt		Peakohtumees
J.	Wasar		Kohtumees

Johan Luhäär **Suure Ullilast** and kirjaliku kaebtuse selle kogu konna kohtule sisse ning palus seda protokollid kirjutada, kui järges seisab:

Auustatud **Aru kogu konna kohtule**

1889 aastal 25 Detsembril (Jõulu esimesel pühal) õhtal läksin mina **Karijärve koolimaja** juurde, Pääle Jumala teenistuse lõpmist, kutsus mind **Karli Johanson** kõrtsi, eesvalt panin mina tema kutsumisele wasta, aga kui ta oma kõne ja kutsumisega wäega pääle käis läksin mina ilma mingisugu sala nõu ehk kawaluse märkamata temaga kõrtsi. Ühes meiega tuliwa weel **Peeter Johanson** ja **Willem Muhk**.

Willem Muhuga küsisime meie kõrtsimehe käest endile tua ja korw õlut seltsi pääle, meie seltsi tuliwa weel **Märt Dobru** ja **Johan Maalman**.

Wiimaks laskis weel **Karli Johanson** **Johan Maalmannil** **Johan Unti** **Reinult** sinna kutsu ja ostis pool toopi wiina.

Wiinast ei saanud meie poolt ärä pruuki õllest aga 15 pudelit kui ukse pihta hakkati peksma. Eesvalt läks **Karli Johanson** waatama kes ust lõhub ütles et **Johan Kaup** olnud; Sai aga **Kaarli Johanson** ukse kinni panna hakkati uueste ja kõwemine ust lõhkma.

Johan Unt **Reinult** ütles et täna õhta tulla tuli, mes taa nendes juttutes kuulnud.

Seda kuulten üles tõusin et oma palitu naela otsast wõtta ja ärä ninä, kus ukse lõhkumise pääle uks (lahti) haagist lahti murti; Kõige ees sisse astus **Johan**

Uint, need sõnad ütles: Kas teil kuradidel üksinda raha on, et siin juua võite, ja mulle ligines. Mina ei wastanud selle pääle midagi wait taganesin nukka, sest wälja pagenemine olli wõimata. Tõised minuga olijad läksiwad ilma et neid keegi oles puutnud ehk pääle tungijaid oleks keelanud wälja. Selle armuta teo pärast palun neid Liiwi talu rahwa seaduse § 1052 järgi kohtu alla (tõmmata) wõtta.

Teised kes Johan Undiga sisse tullid, oliwad Peeter Soo, Jaan Krootmann, Jaan Jakobson Ihastelt, Mihkel Tootsmann Johan Kaup Johan Andresson, Mihkel Prüis ja Jaan Jakobson Kõglilt.

Neid inimesi ei teadnud ma kõiki aga mõned selle asja päält näggijad on mulle neid üles andnud.

Nurka taganedes keelassin ma pääle tungimist, aga sellest hoolimata wägi waltselt Johan Uint mulle pääle tungis teistega, löömist kinni wõttis ja rusikaga pähä peksma hakkas.

Mihkel Prüis hõigas: Lööge tuli maha mille pääle ka Jaan Krootmann tule pudeliga maha löi, wõttis mull juukstest kinni ja tõmbas nurgast wälja; nüid ei tea ma palju sain rusikaga pangidega, pinkega ja putelidega.

Seda ma ei tea kuidas see ometi tuli et wiimaks kõrtsi mehe magamise tuast ennast leidsin. Siin aga pudeli tükkid maha rapputada siis ollid jälle järel Johan Uint Jooralt kõige ees Peeter Uint, Jaan ja Karli Krootmann ja Mihkel Tootsmann puu aluga ja Johan Anderson wisas pinkega mind rindu.

Mihkel Tootsmann üttelnud esi ees kõrtsis, et ta seidse korda puualuga olla pähä lõõnud, mida kõrtsimees Jaan ja naene Mari Laurisson Karl Ruber ja Karl Jonson kes tall puualu käest ära wõtnu kuuldu.

Kuidas ehk kes, mind sahwrisse wiinud, seda ma ei tean, aga kui ma wähe taibusin tundin, et weri mööda pääd ja nägu olla jooksnud ja pää kangeste walutas. Kintsu olli üks nuaga haawanud ja kaks sõrme ollid wigastud.

Teistes selle asja pääle nägijasteks annan mina: kortsimehe ja naese kõrtsi tüdruku Karli Ruuber, Karli Jõnsoni, Johan Undi Reinult, Peeter Johanson, Märt Dobru ja Willelm Muhu kes kord Johan Andersoni käest pingi ära wõtnud kui see mulle lööma tulnud.

Peksmise aja sees ollid mõned peksjatest meie korwist täis õlle pudelit ära wiinud ja tühjad puruks peksnud, ka wiina pudeli on naad ära wiinud mes neid täitsa rööwimise himuliseks tunnistab.

Peeter Johanson teab weel tunnistada et üks täis pudel olnud Jaan Krootmanni taskus.

Keldres olles jooksis mull palju werd paast nii et ma kohalt nõrk olin. Wallaametnik Karli Pant teab üttelta, et rohkemb poolt toopi olla jooksnud.

Kui walla ametnik Karl Pant tuli tahdsiwad mind weel kinni keita Karli Krootmann ja Peeter Uint tullid ühes walla ametniguga senna aga teise peksjad tõmbasiwa jälle ukse lahti ja tulliwad sisse, nii oleks wist jälle uuesti peksmine alganud, kui mitte Jaan ja Johan Laan, Hendrik, Hans, Märt ja Peeter Mitt ja üks linna mees senna ei oleks tulnud, keda kõrtsimees omale abiks olli lasknu kutsu.

Mihkel Tootsmann olla kahetsenud et mina ei olla saanud ära tappetus ja lubanud

kui wähegi kätte saab ärä tappa, seda wõiwad kortsimees ja naene ja kõrtsi tüdruk, Kaarli Ruubel ja Karli Johanson tunnistada.

Johan Anderson ähwardanud niisamuti, mida Jaan Sutt Suure Ullilast, Johan Laan kõrtsimees ja naene tunnistada.

Johan Uint Reinult teab weel üttelta et mind olla weel teised ähwardanud ja ütles minule et mina nende ähwardamiste järgi ei tohtiwad Aru maile tulla.

Neid ähwardajaid palun ma rahu kohtu nuhtlus seaduse § 140 järgi wastutamise alla wõtta ja terwise rikkumise eest Liiwi maa talu rahwa seaduse § 1038 põhjusell peksjade käest 1000 rubla tasumist ja neid wastutamise alla Rahu kohtu nuhtluse seaduse parakrahw 28 järgi wõtta.

Alandlik kaebaja

J. Luhaär

1890 a. 17 Januaril.

Järel tulew leht 43.